

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/567**od 18. svibnja 2016.****o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu definicija, transparentnosti, kompresije portfelja te nadzornih mjera za intervenciju u području proizvoda i pozicija****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 2. stavak 2., članak 13. stavak 2., članak 15. stavak 5., članak 17. stavak 3., članak 19. stavke 2. i 3., članak 31. stavak 4., članak 40. stavak 8., članak 41. stavak 8., članak 42. stavak 7. i članak 45. stavak 10.,

budući da:

- (1) Ovom se uredbom dodatno određuju kriteriji za utvrđivanje „likvidnog tržišta” u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom 17. podtočkom (b) Uredbe (EU) br. 600/2014. U tu je svrhu potrebno odrediti kriterije za slobodnu prodaju, prosječan dnevni broj transakcija i prosječan dnevni promet posebno za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima, fondove čijim se udjelima trguje na burzi te certifikate kako bi se uzele u obzir specifičnosti svakog od tih financijskih instrumenata. Potrebna su pravila o načinu izračuna likvidnosti u početnoj fazi nakon uvrštenja financijskog instrumenta za trgovanje kako bi se osigurala dosljedna i jedinstvena primjena u cijeloj Uniji.
- (2) Odredbe ove uredbe blisko su međusobno povezane jer obrađuju, s jedne strane, definicije i posebne zahtjeve u vezi s transparentnošću sistematskih internalizatora prije i poslije trgovanja te podacima koje objavljuju mjesta trgovanja i sistematski internalizatori te, s druge strane, intervenciju Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) u području proizvoda i njegove ovlasti za upravljanje pozicijama. Da bi se osigurala dosljednost tih odredaba, koje trebaju stupiti na snagu istodobno, i da bi se dionicima, a osobito onima koji podliježu obvezama, omogućio sveobuhvatan pregled, te je odredbe nužno spojiti u jednoj uredbi.
- (3) Kako bi se u cijeloj Uniji omogućilo postojanje minimuma likvidnih vlasničkih instrumenata, nadležno tijelo države članice u kojoj se trguje s manje od pet likvidnih financijskih instrumenata za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima, fondove čijim se udjelima trguje na burzi te certifikate, trebalo bi imati mogućnost imenovanja jednog ili više dodatnih likvidnih financijskih instrumenata, uz uvjet da ukupni broj financijskih instrumenata za koje se smatra da postoji likvidno tržište ne premašuje pet u svakoj od tih kategorija financijskih instrumenata.
- (4) Kako bi se osiguralo pružanje tržišnih podataka prema razumnim komercijalnim uvjetima na jedinstven način u cijeloj Uniji, ovom se uredbom određuju uvjeti koje tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestima trgovanja i sistematski internalizatori moraju ispunjavati. Ti se uvjeti temelje na cilju kojim se želi osigurati da je obveza pružanja tržišnih podataka prema razumnim komercijalnim uvjetima dovoljno jasna kako bi se omogućila učinkovita i jedinstvena primjena, uzimajući u obzir različite poslovne modele i strukture troškova tržišnih operatera i investicijskih društava koji upravljaju mjestom trgovanja i sistematskih internalizatora.
- (5) Kako bi se osiguralo određivanje razumne razine naknada za tržišne podatke, ispunjenjem obveze pružanja tržišnih podataka prema razumnim komercijalnim uvjetima zahtijeva se da se naknade temelje na razumnom odnosu s troškom njihove izrade i distribucije. Stoga, ne dovodeći u pitanje primjenu pravila o tržišnom natjecanju, davatelji podataka trebali bi odrediti svoje naknade na temelju svojih troškova, dok bi im istodobno trebalo omogućiti ostvarenje razumne marže utemeljene na čimbenicima kao što su operativna dobit, povrat na troškove, povrat od operativne imovine i povrat od kapitala. Ako za davatelje podataka nastanu zajednički troškovi pružanja podataka i ostalih usluga, troškovi pružanja tržišnih podataka mogu uključivati primjeren udio

⁽¹⁾ SL L 173, 12.6.2014., str. 84.

zajedničkih troškova koji proizlaze iz svake relevantne pružene usluge. Budući da je precizna specifikacija troškova složena, umjesto toga trebalo bi navesti metodologije za alokaciju i raspodjelu troškova, prepuštajući pritom pružateljima tržišnih podataka diskrecijsko pravo da specificiraju te troškove uzimajući u obzir cilj kojim se želi osigurati da naknade za tržišne podatke u Uniji budu određene na razumnoj razini.

- (6) Tržišne podatke trebalo bi pružati na nediskriminirajućoj osnovi i u tu bi svrhu svim kupcima koji su, u skladu s objavljenim objektivnim kriterijima, u istoj kategoriji, trebalo ponuditi istu cijenu i ostale uvjete.
- (7) Kako bi se korisnicima podataka omogućilo dobivanje tržišnih podataka bez nužne kupnje drugih usluga, tržišne bi podatke trebalo nuditi odvojeno od ostalih usluga. Kako bi se izbjeglo da se korisnicima podataka isti tržišni podatci naplate više od jedanput kada ih kupuju na mjestima trgovanja i od drugih distributera tržišnih podataka, tržišne bi podatke trebalo nuditi po korisniku, osim ako bi to bilo nerazmjerno s obzirom na troškove takvog načina nuđenja tih podataka u odnosu na područje primjene i opseg u kojem tržišni operater ili investicijsko društvo koji upravljaju mjestom trgovanja ili sistematski internalizator pružaju tržišne podatke.
- (8) Kako bi se korisnicima podataka i nadležnim tijelima omogućilo da učinkovito ocijene pružaju li se tržišni podatci prema razumnim komercijalnim uvjetima, potrebno je javno objaviti osnovne uvjete davanja podataka. Davatelji podataka stoga bi trebali objavljivati informacije o svojim naknadama i sadržaju tržišnih podataka, kao i metodologiju troškovnog računovodstva primijenjenu na utvrđivanje svojih troškova a da pritom ne moraju objaviti svoje stvarne troškove.
- (9) Ovom uredbom dodatno su određeni uvjeti koje sistematski internalizator mora ispunjavati radi ispunjenja obveze javnog objavljivanja ponuda, trajno i redovito tijekom uobičajenog vremena trgovanja, te omogućivanja drugim tržišnim sudionicima da im lako pristupe ako to žele.
- (10) Ako sistematski internalizatori objavljuju ponude na nekoliko načina, trebali bi ih objaviti istodobno na svaki od tih načina kako bi se osigurala dosljednost objavljenih ponuda i mogućnost istodobnog pristupanja informacijama za tržišne sudionike. Ako sistematski internalizatori javno objave ponude primjenom sustava uređenog tržišta ili multilateralne trgovinske platforme (MTP) ili posredovanjem pružatelja usluga dostave podataka, trebali bi to navesti u ponudi kako bi tržišnim sudionicima omogućili izravnu dostavu narudžbi.
- (11) U ovoj su uredbi dodatno određeni razni tehnički aspekti opsega obveza sistematskih internalizatora u pogledu transparentnosti kako bi se osigurala dosljedna i ujednačena primjena diljem Unije. Iznimku prema kojoj sistematski internalizatori mogu odstupiti od obveze javne objave, trajno i redovito tijekom uobičajenog vremena trgovanja, svojih ponuda potrebno je strogo ograničiti na situacije u kojima bi kontinuirano pružanje obvezujućih cijena bilo u suprotnosti s opreznim upravljanjem rizicima kojima su izložena investicijska društva u svojstvu sistematskih internalizatora, uzimajući pritom u obzir druge mehanizme koji mogu pružiti dodatne mjere zaštite od takvih rizika.
- (12) Kako bi se osiguralo ograničenje izuzeća sistematskih internalizatora od obveza izvršavanja naloga prema cijenama istaknutima u trenutku zaprimanja naloga u skladu s člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 600/2014 na transakcije koje po svojoj prirodi ne pridonose formiranju cijene, ovom je uredbom dodatno određeno uz koje su uvjete transakcije u kojima je izvršenje naloga za nekoliko vrijednosnih papira predmet jedne transakcije ili naloga koji podliježu uvjetima različitim od trenutačnih tržišnih cijena.
- (13) Kriterij prema kojemu je cijena unutar objavljenog raspona bliskog tržišnim uvjetima odraz je potrebe osiguravanja toga da sistematski internalizatori izvršenjem naloga pridonose formiranju cijene a da im se istodobno, u opravdanim slučajevima, ne ograniči mogućnost nuđenja bolje cijene.
- (14) Kako bi se osigurao nediskriminirajući pristup kupaca ponudama sistematskih internalizatora uz istodobno osiguranje odgovarajućeg upravljanja rizicima kojim se uzimaju u obzir priroda, razmjer i složenost aktivnosti

pojedinačnih društava, nužno je utvrditi da broj ili volumen naloga od istog klijenta znatno prelazi normu ako sistematski internalizator te naloge ne može izvršiti bez izlaganja prekomjernom riziku, što bi trebalo biti unaprijed definirano u okviru politike upravljanja rizicima društva, temeljiti se na objektivnim čimbenicima i biti navedeno u pisanom obliku i dostupno kupcima ili potencijalnim kupcima.

- (15) Budući da pružatelji likvidnosti i sistematski internalizatori trguju za vlastiti račun i izloženi su usporedivim razinama rizika, primjereno je za te kategorije na jedinstven način utvrditi veličinu tipičnu za određeni financijski instrument. Stoga bi veličina tipična za određeni instrument za potrebe članka 18. stavka 6. Uredbe (EU) br. 600/2014 trebala biti veličina tipična za instrument koja je utvrđena u skladu s člankom 9. stavkom 5. točkom (d) Uredbe (EU) br. 600/2014 i dodatno određena u regulatornim tehničkim standardima u skladu s tom odredbom.
- (16) Radi određivanja elemenata kompresije portfelja, kako bi se uvela razlika u odnosu na usluge trgovanja i poravnanja, potrebno je utvrditi postupak kojim se izvedenice u cijelosti ili djelomično likvidiraju i zamjenjuju novom izvedenicom, a posebno korake u tom postupku, sadržaj sporazuma i pravnu dokumentaciju kojom se omogućuje kompresija portfelja.
- (17) Radi osiguranja odgovarajuće transparentnosti kompresije portfelja koju provode druge ugovorne strane potrebno je odrediti informacije za javno objavljivanje.
- (18) Nužno je utvrditi određene aspekte ovlasti za intervenciju mjerodavnih nadležnih tijela i, u iznimnim slučajevima, ESMA-e, koja je osnovana i izvršava svoje ovlasti u skladu s Uredbom (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, te Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA), koje je osnovano i izvršava svoje ovlasti u skladu s Uredbom (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, u pogledu znatne zabrinutosti za zaštitu ulagatelja ili prijetnje urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe te stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava najmanje jedne države članice, odnosno Unije. Za intervenciju zbog postojanja „prijetnje”, jednog od preduvjeta za intervenciju u pogledu urednog funkcioniranja i integriteta financijskog tržišta ili tržišta robe te stabilnosti financijskog sustava, nužno je postojanje zabrinutosti koje je veće od „znatne zabrinutosti”, koja je preduvjet za zaštitu ulagatelja.
- (19) Potrebno je uspostaviti popis kriterija i čimbenika koje nadležna tijela, ESMA i EBA trebaju uzeti u obzir pri utvrđivanju postojanja takve zabrinutosti ili prijetnje kako bi se osigurao dosljedan pristup, a istodobno dopustilo odgovarajuće postupanje u slučaju nastanka nepredviđenih negativnih događaja ili kretanja. Potreba za ocjenjivanjem kriterija i čimbenika koji bi mogli postojati u vezi s određenim činjeničnim stanjem ne bi međutim trebala spriječiti nadležna tijela, ESMA-u i EBA-u u izvršavanju privremenih ovlasti za intervenciju u slučajevima kada samo jedan od tih kriterija ili čimbenika uzrokuje takvu zabrinutost ili prijetnju.
- (20) Potrebno je utvrditi okolnosti u kojima ESMA može iskoristiti svoje ovlasti za upravljanje pozicijama u skladu s Uredbom (EU) br. 600/2014 kako bi se osigurao dosljedan pristup, a istodobno dopustilo odgovarajuće postupanje u slučaju nastanka nepredviđenih negativnih događaja ili kretanja.
- (21) Radi dosljednosti i osiguravanja nesmetanog funkcioniranja financijskog tržišta potrebno je odredbe ove uredbe i odredbe utvrđene Uredbom (EU) br. 600/2014 primjenjivati od istog dana. Međutim, kako bi se osiguralo da novi regulatorni režim u pogledu transparentnosti funkcionira djelotvorno, određene bi se odredbe ove uredbe trebale primjenjivati od datuma njezina stupanja na snagu,

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 12.).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

UTVRĐIVANJE LIKVIDNIH TRŽIŠTA ZA VLASNIČKE INSTRUMENTE

Članak 1.

Utvrđivanje likvidnih tržišta za dionice

(članak 2. stavak 1. točka 17. podtočka (b) Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da za dionicu kojom se svakodnevno trguje postoji likvidno tržište ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) iznos slobodne prodaje dionice:

- i. nije manji od 100 milijuna EUR za dionice uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu;
- ii. nije manji od 200 milijuna EUR za dionice kojima se trguje samo na MTP-u;

(b) prosječan dnevni broj transakcija dionicama nije manji od 250;

(c) prosječan dnevni promet za dionice nije manji od 1 milijuna EUR.

2. Za potrebe stavka 1. točke (a) iznos slobodne prodaje dionica izračunava se množenjem broja dionica u optjecaju cijenom po dionici, isključujući pojedinačne udjele u toj dionici koji prelaze 5 % ukupnih glasačkih prava izdavatelja, osim ako te udjele drže subjekti za zajednička ulaganja ili mirovinski fond. Glasачka prava izračunavaju se upućivanjem na ukupni broj dionica s pravom glasa, bez obzira na to je li ostvarivanje tih prava obustavljeno.

3. Za potrebe stavka 1. točke (a) podtočke ii., ako stvarne informacije nisu dostupne u skladu sa stavkom 2., slobodna prodaja dionice kojom se trguje samo na MTP-u izračunava se množenjem broja dionica u optjecaju cijenom po dionici.

4. Za potrebe stavka 1. točke (c) dnevni promet za dionicu izračunava se zbrajanjem rezultata množenja broja dionica razmijenjenih između kupca i prodavatelja s cijenom po dionici, za svaku transakciju izvršenu tijekom dana trgovanja.

5. Tijekom šestotjednog razdoblja koje počinje prvog dana trgovanja nakon prvog uvrštenja dionice za trgovanje na uređenom tržištu ili MTP-u smatra se da za tu dionicu postoji likvidno tržište za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako se procjenjuje da zbroj dobiven množenjem broja dionica u optjecaju cijenom koju dionica ima na početku prvog dana trgovanja nije manji od 200 milijuna EUR te ako su, u skladu s ocijenjenim podacima za to razdoblje, ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (b) i (c).

6. Ako se smatra da za manje od pet dionica kojima se trgovalo na mjestima trgovanja u državi članici i koje su najprije uvrštene za trgovanje u toj državi članici postoji likvidno tržište u skladu sa stavkom 1., nadležno tijelo te države članice može odrediti da za jednu ili više dionica koje su najprije uvrštene za trgovanje na tim mjestima trgovanja postoji likvidno tržište, uz uvjet da ukupni broj dionica koje su prvi put uvrštene za trgovanje u toj državi članici i za koje se smatra da imaju svoje likvidno tržište nije veći od pet.

Članak 2.

Utvrđivanje likvidnih tržišta za potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima

(članak 2. stavak 1. točka 17. podtočka (b) Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da za potvrdu o deponiranim vrijednosnim papirima kojom se svakodnevno trguje postoji likvidno tržište ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) iznos slobodne prodaje nije manji od 100 milijuna EUR;

- (b) prosječan dnevni broj transakcija potvrdom o deponiranim vrijednosnim papirima nije manji od 250;
- (c) prosječan dnevni promet za potvrdu o deponiranim vrijednosnim papirima nije manji od 1 milijuna EUR.
2. Za potrebe stavka 1. točke (a) iznos slobodne prodaje potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima izračunava se množenjem broja potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima u optjecaju jediničnom cijenom.
3. Za potrebe stavka 1. točke (c) dnevni promet za potvrdu o deponiranim vrijednosnim papirima izračunava se zbrajanjem rezultata množenja broja potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima razmijenjenih između kupca i prodavatelja jediničnom cijenom, za svaku transakciju izvršenu tijekom dana trgovanja.
4. Tijekom šestotjednog razdoblja koje počinje prvog dana trgovanja nakon prvog uvrštenja potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima za trgovanje na mjestu trgovanja smatra se da za tu potvrdu o deponiranim vrijednosnim papirima postoji likvidno tržište za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako se procjenjuje da iznos slobodne prodaje na početku prvog dana trgovanja nije manji od 100 milijuna EUR te ako su, u skladu s ocijenjenim podatcima za to razdoblje, ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (b) i (c).
5. Ako se smatra da za manje od pet potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima kojima se trgovalo na mjestima trgovanja u državi članici i koje su najprije uvrštene za trgovanje u toj državi članici postoji likvidno tržište u skladu sa stavkom 1., nadležno tijelo te države članice može odrediti da za jednu potvrdu o deponiranim vrijednosnim papirima ili njih više, koje su najprije uvrštene za trgovanje na tim mjestima trgovanja, postoji likvidno tržište, uz uvjet da ukupni broj potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima koje su prvi put uvrštene za trgovanje u toj državi članici i za koje se smatra da imaju svoje likvidno tržište nije veći od pet.

Članak 3.

Utvrđivanje likvidnih tržišta za fondove čijim se udjelima trguje na burzi

(članak 2. stavak 1. točka 17. podtočka (b) Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da za fond čijim se udjelima svakodnevno trguje na burzi postoji likvidno tržište ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
- (a) u slobodnoj je prodaji najmanje 100 udjela;
- (b) prosječan dnevni broj transakcija za fondove čijim se udjelima trguje na burzi nije manji od 10;
- (c) prosječan dnevni promet za fond čijim se udjelima trguje na burzi nije manji od 500 000 EUR.
2. Za potrebe stavka 1. točke (a) broj udjela fonda čijim se udjelima trguje na burzi u slobodnoj prodaji odgovara broju udjela izdanih za trgovanje.
3. Za potrebe stavka 1. točke (c) dnevni promet za fond čijim se udjelima trguje na burzi izračunava se zbrajanjem rezultata množenja broja udjela fonda čijim se udjelima trguje na burzi razmijenjenih između kupca i prodavatelja njihovom jediničnom cijenom, za svaku transakciju izvršenu tijekom dana trgovanja.
4. Tijekom šestotjednog razdoblja koje počinje prvog dana trgovanja nakon prvog uvrštenja fonda čijim se udjelima trguje na burzi radi trgovanja na mjestu trgovanja smatra se da za taj fond čijim se udjelima trguje na burzi postoji likvidno tržište za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako se procjenjuje da iznos slobodne prodaje na početku prvog dana trgovanja nije manji od 100 udjela te ako su, u skladu s ocijenjenim podatcima za to razdoblje, ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (b) i (c).
5. Ako se smatra da za manje od pet fondova čijim se udjelima trguje na burzi, kojima se trgovalo na mjestima trgovanja u državi članici i koji su najprije uvršteni za trgovanje u toj državi članici, postoji likvidno tržište u skladu sa stavkom 1., nadležno tijelo te države članice može odrediti da za jedan fond čijim se udjelima trguje na burzi ili njih više, koji su najprije uvršteni za trgovanje na tim mjestima trgovanja, postoji likvidno tržište, uz uvjet da ukupni broj fondova čijim se udjelima trguje na burzi koji su prvi put uvršteni za trgovanje u toj državi članici i za koje se smatra da imaju svoje likvidno tržište nije veći od pet.

Članak 4.

Utvrđivanje likvidnih tržišta za certifikate

(članak 2. stavak 1. točka 17. podtočka (b) Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da za certifikat kojim se svakodnevno trguje postoji likvidno tržište ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
  - (a) iznos slobodne prodaje nije manji od 1 milijuna EUR;
  - (b) prosječan dnevni broj transakcija certifikatima nije manji od 20;
  - (c) prosječan dnevni promet za certifikate nije manji od 500 000 EUR.
2. Za potrebe stavka 1. točke (a) iznos slobodne prodaje certifikata volumen je izdavanja bez obzira na broj izdanih jedinica.
3. Za potrebe stavka 1. točke (c) dnevni promet za certifikat izračunava se zbrajanjem rezultata množenja broja certifikata razmijenjenih između kupca i prodavatelja jediničnom cijenom, za svaku transakciju izvršenu tijekom dana trgovanja.
4. Tijekom šestotjednog razdoblja koje počinje prvog dana trgovanja nakon prvog uvrštenja certifikata radi trgovanja na mjestu trgovanja smatra se da za taj certifikat postoji likvidno tržište za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 ako se procjenjuje da iznos slobodne prodaje na početku prvog dana trgovanja nije manji od 1 milijun EUR te ako su, u skladu s ocijenjenim podacima za to razdoblje, ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. točkama (b) i (c).
5. Ako se smatra da za manje od pet certifikata kojima se trgovalo na mjestima trgovanja u državi članici i koji su najprije uvršteni za trgovanje u toj državi članici postoji likvidno tržište u skladu sa stavkom 1., nadležno tijelo te države članice može odrediti da za jedan certifikat ili njih više koji su najprije uvršteni za trgovanje na tim mjestima trgovanja postoji likvidno tržište, uz uvjet da ukupni broj certifikata koji su prvi put uvršteni za trgovanje u toj državi članici i za koje se smatra da imaju svoje likvidno tržište nije veći od pet.

Članak 5.

Ocjena likvidnosti vlasničkih instrumenata koju provode nadležna tijela

(članak 2. stavak 1. točka 17. podtočka (b) Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Nadležno tijelo najvažnijeg tržišta u smislu likvidnosti kako je utvrđeno člankom 16. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/590 ⁽¹⁾ ocjenjuje postoji li za dionicu, potvrdu o deponiranim vrijednosnim papirima, fond čijim se udjelima trguje na burzi ili certifikat likvidno tržište za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 u skladu s člancima od 1. do 4. u svakom od sljedećih scenarija:
  - (a) prije prvog trgovanja financijskim instrumentom na mjestu trgovanja, kako je utvrđeno člankom 1. stavkom 5., člankom 2. stavkom 4., člankom 3. stavkom 4. i člankom 4. stavkom 4.;
  - (b) od kraja prvih četiriju tjedana trgovanja do kraja prvih šest tjedana trgovanja financijskim instrumentom. Ocjena scenarija temelji se na slobodnoj prodaji na zadnji dan trgovanja u prva četiri tjedna trgovanja, prosječnom dnevnom broju transakcija i prosječnom dnevnom prometu, uzimajući u obzir sve transakcije izvršene u Uniji za taj financijski instrument tijekom prva četiri tjedna trgovanja;

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/590 od 28. srpnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za izvješćivanje nadležnih tijela o transakcijama (vidjeti stranicu 449. ovoga Službenog lista).

- (c) od kraja svake kalendarske godine do 1. ožujka sljedeće godine za financijske instrumente kojima se na mjestu trgovanja trgovalo prije 1. prosinca relevantne kalendarske godine. Ocjena scenarija temelji se na slobodnoj prodaji na zadnji dan trgovanja u relevantnoj kalendarskoj godini, prosječnom dnevnom broju transakcija i prosječnom dnevnom prometu, uzimajući u obzir sve transakcije izvršene u Uniji za taj financijski instrument tijekom te godine;
- (d) odmah nakon trenutka u kojem je, nakon korporativnog djelovanja, nastupila promjena prethodne ocjene.

Nadležna tijela osiguravaju da se rezultat njihove ocjene objavi odmah nakon njezina završetka.

2. Nadležna tijela, tržišni operateri i investicijska društva, uključujući investicijska društva koja upravljaju mjestom trgovanja, koriste se informacijama objavljenima u skladu sa stavkom 1.:

- (a) za razdoblje od šest tjedana koje započinje prvog dana trgovanja financijskim instrumentom ako se ocjena provodi u skladu sa stavkom 1. točkom (a) ovog članka;
- (b) za razdoblje koje započinje šest tjedana nakon prvog dana trgovanja tim financijskim instrumentom i završava 31. ožujka godine u kojoj se objavljuju informacije u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ovog članka ako se ocjena provodi u skladu sa stavkom 1. točkom (b) ovog članka;
- (c) za razdoblje od jedne godine koje započinje 1. travnja nakon dana objave ako se ocjena provodi u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ovog članka.

Ako se informacije iz ovog stavka zamjenjuju novim informacijama u skladu sa stavkom 1. točkom (d) ovog članka, nadležna tijela, tržišni operateri i investicijska društva, uključujući investicijska društva koja upravljaju mjestom trgovanja, koriste se tim novim informacijama za potrebe članka 2. stavka 1. podstavka 17. točke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014.

3. Za potrebe stavka 1. mjesta trgovanja dostavljaju nadležnim tijelima informacije utvrđene u Prilogu u sljedećim rokovima:

- (a) za financijske instrumente uvrštene za trgovanje po prvi put, prije dana prvog trgovanja financijskim instrumentom;
- (b) za financijske instrumente već uvrštene za trgovanje, u sljedećim rokovima:
  - i. najkasnije tri dana nakon kraja prvih četiriju tjedana trgovanja;
  - ii. nakon kraja svake kalendarske godine, ali najkasnije 3. siječnja sljedeće godine;
  - iii. odmah nakon trenutka u kojem, nakon korporativnog djelovanja, nastupi promjena informacija prethodno dostavljenih nadležnom tijelu.

POGLAVLJE II.

OBVEZE MJESTA TRGOVANJA I SISTEMATSKIH INTERNALIZATORA U POGLEDU PRUŽANJA PODATAKA

Članak 6.

Obveza pružanja tržišnih podataka prema razumnim komercijalnim uvjetima

(članak 13. stavak 1., članak 15. stavak 1. i članak 18. stavak 8. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe stavljanja na raspolaganje javnosti prema razumnim komercijalnim uvjetima, u skladu s člankom 13. stavkom 1., člankom 15. stavkom 1. i člankom 18. stavkom 8. Uredbe (EU) br. 600/2014, tržišnih podataka koji sadržavaju informacije utvrđene u člancima 3., 4. i 6. do 11., 15. i 18. Uredbe (EU) br. 600/2014 tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori ispunjavaju obveze utvrđene u člancima 7. do 11. ove uredbe.

2. Članak 7., članak 8. stavak 2., članak 9., članak 10. stavak 2. te članak 11. ne primjenjuju se na tržišne operatere ili investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja ili sistematske internalizatore koji tržišne podatke bez naknade stavljaju na raspolaganje javnosti.

Članak 7.

Obveza pružanja tržišnih podataka na temelju troškova

(članak 13. stavak 1., članak 15. stavak 1. i članak 18. stavak 8. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Cijena tržišnih podataka temelji se na troškovima izrade i distribucije tih podataka te može uključivati razumnu maržu.
2. Troškovi izrade i distribucije tržišnih podataka mogu uključivati odgovarajući udio zajedničkih troškova drugih usluga koje pružaju tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori.

Članak 8.

Obveza pružanja tržišnih podataka na nediskriminirajućoj osnovi

(članak 13. stavak 1., članak 15. stavak 1. i članak 18. stavak 8. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori stavljaju na raspolaganje tržišne podatke po istoj cijeni i pod istim uvjetima svim klijentima iz iste kategorije, u skladu s objavljenim objektivnim kriterijima.
2. Razlike u cijeni naplaćenju različitim kategorijama klijenata razmjerno su vrijednosti koju tržišni podatci imaju za te kupce, uzimajući u obzir:
  - (a) područje primjene i opseg tržišnih podataka, uključujući broj obuhvaćenih financijskih instrumenata i volumen trgovanja njima;
  - (b) svrhu tržišnih podataka za klijenta, uključujući upotrebljava li ih klijent za vlastite aktivnosti trgovanja, ponovnu prodaju ili agregiranje podataka.
3. Za potrebe stavka 1. tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori imaju uspostavljene prilagodljive kapacitete kako bi klijentima osigurali pravovremeni pristup tržišnim podacima u svakom trenutku i na nediskriminirajućoj osnovi.

Članak 9.

Obveze u vezi s naknadama po korisniku

(članak 13. stavak 1., članak 15. stavak 1. i članak 18. stavak 8. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori naplaćuju upotrebu tržišnih podataka u skladu sa svrhom u koju ih pojedinačni krajnji korisnici upotrebljavaju („po korisniku”). Tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori uspostavljaju mehanizme kako bi osigurali da se svaka pojedinačna upotreba tržišnih podataka naplaćuje samo jedanput.
2. Odstupajući od stavka 1., tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori mogu odlučiti da neće staviti na raspolaganje tržišne podatke po korisniku ako je naplaćivanje naknade po korisniku nerazmjerno trošku stavljanja na raspolaganje tih podataka, uzimajući u obzir područje primjene i opseg podataka.
3. Tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori dostavljaju obrazloženje zbog čega odbijaju stavljanje na raspolaganje tržišnih podataka po korisniku i to obrazloženje objavljuju na svojem web-mjestu.

Članak 10.**Obveza odvojenog vođenja podataka i raščlambe tržišnih podataka**

(članak 13. stavak 1., članak 15. stavak 1. i članak 18. stavak 8. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori stavljaju na raspolaganje tržišne podatke odvojeno od ostalih usluga.
2. Cijene tržišnih podataka naplaćuju se na temelju razine raščlambe tržišnih podataka predviđene člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 600/2014.

Članak 11.**Obveza transparentnosti**

(članak 13. stavak 1., članak 15. stavak 1. i članak 18. stavak 8. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja i sistematski internalizatori cijenu i druge uvjete pružanja tržišnih podataka objavljuju na način lako dostupan javnosti.
2. Te objave uključuju sljedeće:
  - (a) važeće cjenike, uključujući:
    - naknade po korisniku objave,
    - naknade koje se ne odnose na objave,
    - politike popusta,
    - naknade povezane s uvjetima licencija,
    - naknade za tržišne podatke prije trgovanja i poslije trgovanja,
    - naknade za druge podskupine informacija, uključujući one koje se zahtijevaju u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2017/572 ⁽¹⁾;
    - druge ugovorne uvjete u vezi s važećim cjenikom,
  - (b) objavu budućih promjena cijene, najmanje 90 dana unaprijed;
  - (c) informacije o sadržaju tržišnih podataka, uključujući:
    - i. broj obuhvaćenih instrumenata;
    - ii. ukupni promet obuhvaćenih instrumenata;
    - iii. omjer tržišnih podataka prije trgovanja i poslije trgovanja;
    - iv. informacije o svim podacima dostavljenima uz tržišne podatke;
    - v. datum zadnje prilagodbe licencijske naknade za dostavljene tržišne podatke;
  - (d) prihode ostvarene od stavljanja na raspolaganje tržišnih podataka te udio tih prihoda u ukupnim prihodima tržišnog operatera i investicijskog društva koji upravljaju mjestom trgovanja ili sistematskog internalizatora;
  - (e) informacije o načinu utvrđivanja cijene, uključujući primijenjene metode troškovnog računovodstva te posebna načela u skladu s kojima su dodijeljeni izravni i promjenjivi zajednički troškovi te raspodijeljeni fiksni zajednički troškovi, između izrade i distribucije tržišnih podataka i drugih usluga koje pružaju tržišni operateri i investicijska društva koji upravljaju mjestom trgovanja te sistematski internalizatori.

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/572 od 2. lipnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za određivanje objavljivanja podataka prije i poslije trgovanja te razine razdvajanja podataka (vidjeti stranicu 142. ovoga Službenog lista).

POGLAVLJE III.

OBVEZE SISTEMATSKIH INTERNALIZATORA U POGLEDU OBJAVLJIVANJA PODATAKA*Članak 12.***Obveza sistematskih internalizatora da ponude objavljuju javno, trajno i redovito tijekom uobičajenog vremena trgovanja**

(članak 15. stavak 1. Uredbe (EU) br. 600/2014)

Za potrebe članka 15. stavka 1. Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da sistematski internalizator svoje ponude objavljuje javno, trajno i redovito tijekom uobičajenog radnog vremena samo ako sistematski internalizator te ponude objavljuje stalno tijekom vremena koje je sistematski internalizator unaprijed odredio i javno objavio kao svoje uobičajeno radno vrijeme.

*Članak 13.***Obveza sistematskih internalizatora da javno objavljuju ponude na lako dostupan način**

(članak 15. stavak 1. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Sistematski internalizatori navode i na početnoj stranici svojeg *web*-mjestu ažuriraju podatke o sustavima objavljanja utvrđenima u članku 17. stavku 3. točki (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 kojima se koriste za javno objavljanje svojih ponuda.
2. Ako sistematski internalizatori javno objavljuju ponude s pomoću sustava mjesta trgovanja ili APA-e, sistematski internalizator objavljuje svoj identitet u ponudi.
3. Ako se sistematski internalizator služi s više sustava za objavu svojih ponuda, ponude se objavljuju istodobno.
4. Sistematski internalizatori svoje ponude objavljuju u strojno čitljivom formatu. Smatra se da su ponude objavljene u strojno čitljivom formatu ako objava ispunjava kriterije utvrđene u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/571 ⁽¹⁾.
5. Ako sistematski internalizator svoje ponude objavljuje samo s pomoću vlastitih sustava, ponude moraju biti dostupne u formatu čitljivom za ljude. Smatra se da je ponuda objavljena u formatu čitljivom za ljude
  - (a) ako je sadržaj ponude u formatu koji je razumljiv prosječnom čitatelju;
  - (b) ako je ponuda objavljena na *web*-mjestu sistematskog internalizatora, a na početnoj stranici *web*-mjestu navedene su jasne upute za pristup ponudi.
6. Ponude se objavljuju u skladu sa standardima i specifikacijama utvrđenima u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/587 ⁽²⁾.

*Članak 14.***Izvršavanje naloga koje provode sistematski internalizatori**

(članak 15. stavak 1., članak 15. stavak 2. i članak 15. stavak 3. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 15. stavka 1. Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da iznimne tržišne okolnosti postoje ako bi uvođenje obveze sistematskom internalizatoru da klijentima objavljuje obvezujuće ponude bilo u suprotnosti s opreznim upravljanjem rizicima, a osobito
  - (a) ako mjesto trgovanja na kojem je financijski instrument prvi put uvršten za trgovanje ili najrelevantnije tržište u smislu likvidnosti zaustavi trgovanje tim financijskim instrumentom u skladu s člankom 48. stavkom 5. Direktive 2014/65/EU;

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/571 od 2. lipnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za izdavanje odobrenja za rad, organizacijske zahtjeve i objavljanje transakcija za pružatelje usluga dostave podataka (vidjeti stranicu 126. ovoga Službenog lista).

⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/587 od 14. srpnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima financijskih instrumenata u pogledu regulatornih tehničkih standarda za zahtjeve o transparentnosti za mjesta trgovanja i investicijska društva u vezi s dionicama, potvrđama o deponiranim vrijednosnim papirima, fondovima čijim se udjelima trguje na burzi, certifikatima i drugim sličnim financijskim instrumentima te za obveze izvršavanja transakcija u pogledu određenih dionica na mjestu trgovanja ili putem sistematskog internalizatora (vidjeti stranicu 387. ovoga Službenog lista), Prilog I. tablica 2.

- (b) ako mjesto trgovanja na kojem je financijski instrument prvi put uvršten za trgovanje ili najrelevantnije tržište u smislu likvidnosti dopusti suspenziju obveza održavanja tržišta;
- (c) ako, u slučaju fonda čijim se udjelima trguje na burzi, pouzdana tržišna cijena nije dostupna za znatan broj instrumenata koji su temelj za ETF ili indeks;
- (d) ako nadležno tijelo zabrani kratke prodaje tog financijskog instrumenta u skladu s člankom 20. Uredbe (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.
2. Za potrebe članka 15. stavka 1. Uredbe (EU) br. 600/2014 sistematski internalizator može u svakom trenutku ažurirati svoje ponude, uz uvjet da su ažurirane ponude posljedica stvarnih namjera sistematskog internalizatora da sa svojim klijentima trguje bez diskriminacije i usklađene su s njima.
3. Za potrebe članka 15. stavka 2. Uredbe (EU) br. 600/2014 cijena se nalazi unutar objavljenog raspona bliskog tržišnim uvjetima ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
- (a) cijena se nalazi unutar ponuda sistematskog internalizatora za kupnju i prodaju;
- (b) ponude iz točke (a) odražavaju prevladavajuće tržišne uvjete za relevantni financijski instrument u skladu člankom 14. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 600/2014.
4. Za potrebe članka 15. stavka 3. Uredbe (EU) br. 600/2014 izvršenje naloga za nekoliko vrijednosnih papira smatra se predmetom jedne transakcije ako su ispunjeni kriteriji utvrđeni u Delegiranoj uredbi (EU) 2017/587.
5. Za potrebe članka 15. stavka 3. Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da nalog podliježe uvjetima različitim od trenutačne tržišne cijene ako su ispunjeni kriteriji utvrđeni u Delegiranoj uredbi (EU) 2017/587.

Članak 15.

Naloz koji znatno prelaze normu

(članak 17. stavak 2. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 17. stavka 2. Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra se da broj ili volumen naloga znatno prelazi normu ako sistematski internalizator broj ili volumen tih naloga ne može izvršiti bez izlaganja prekomjernom riziku.
2. Investicijska društva koja djeluju kao sistematski internalizatori unaprijed te objektivno i u skladu sa svojom politikom upravljanja rizikom i postupcima iz članka 23. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/565 ⁽²⁾ utvrđuju kada se smatra da broj ili volumen naloga klijenata izlaže društvo prekomjernom riziku.
3. Za potrebe stavka 2. sistematski internalizator u okviru svoje politike i postupaka upravljanja rizicima uspostavlja, održava i provodi politiku utvrđivanja broja ili volumena naloga koje može izvršiti bez izlaganja prekomjernom riziku, uzimajući u obzir i kapital koji je društvu na raspolaganju za pokriće rizika te vrste trgovanja i prevladavajuće uvjete na tržištu.
4. U skladu s člankom 17. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 600/2014 politika iz stavka 3. nije diskriminirajuća u odnosu na klijente.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o kratkoj prodaji i određenim aspektima kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza (SL L 86, 24.3.2012., str. 1.).

⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/565 od 25. travnja 2016. o dopuni Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava te izrazima definiranima za potrebe te Direktive (vidjeti stranicu 1. ovoga Službenog lista).

Članak 16.**Količina tipična za instrument**

(članak 18. stavak 6. Uredbe (EU) br. 600/2014)

Za potrebe članka 18. stavka 6. Uredbe (EU) br. 600/2014 količina tipična za instrument u pogledu instrumenata kojima se trguje na temelju zahtjeva za ponudu, sustava glasovnog trgovanja, hibridnog sustava ili drugih oblika trgovanja u skladu je s Prilogom III. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2017/583 ⁽¹⁾.

POGLAVLJE IV.

IZVEDENICE

Članak 17.**Elementi kompresije portfelja**

(članak 31. stavak 4. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 31. stavka 1. Uredbe (EU) br. 600/2014 investicijska društva i tržišni operateri koji omogućavaju kompresije portfelja ispunjavaju uvjete iz stavaka od 2. do 6.
2. Investicijska društva i tržišni operateri sklapaju sporazum sa sudionicima kompresije portfelja kojim se uređuju postupak kompresije i njegovi pravni učinci, uključujući utvrđivanje trenutka u kojem svaka kompresija portfelja postaje pravno obvezujuća.
3. Sporazum iz stavka 2. uključuje svu relevantnu pravnu dokumentaciju u kojoj se opisuje kako se izvedenice predložene za uključenje u kompresiju portfelja likvidiraju i kako se zamjenjuju drugim izvedenicama.
4. Prije početka svakog postupka kompresije investicijska društva i tržišni operateri koji omogućavaju kompresiju portfelja
  - (a) zahtijevaju od svakog sudionika u kompresiji portfelja da navede sudionikovu toleranciju rizika, uključujući ograničenje rizika druge ugovorne strane, ograničenje tržišnog rizika te toleranciju gotovinskog plaćanja. Investicijska društva i tržišni operateri poštuju navedenu toleranciju rizika sudionika kompresije portfelja;
  - (b) povezuju izvedenice podnesene za kompresiju portfelja i svakom sudioniku kompresije dostavljaju prijedlog koji uključuje sljedeće informacije:
    - i. identifikacijsku oznaku drugih ugovornih strana na koje kompresija utječe;
    - ii. povezanu promjenu kombinirane zamišljene vrijednosti izvedenica;
    - iii. odstupanje kombiniranog zamišljenog iznosa u odnosu na navedenu toleranciju rizika.
5. Radi prilagodbe kompresije toleranciji rizika koju su sudionici kompresije portfelja odredili i kako bi kompresija portfelja bila što učinkovitija, investicijska društva i tržišni operateri mogu sudionicima odobriti dodatno vrijeme za dodavanje izvedenica prihvatljivih za likvidaciju ili smanjenje.
6. Investicijska društva i tržišni operateri izvršavaju kompresiju portfelja tek nakon što svi sudionici kompresije portfelja pristanu na prijedlog kompresije portfelja.

Članak 18.**Zahtjevi za kompresiju portfelja u pogledu objavljivanja**

(članak 31. stavak 4. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 31. stavka 2. Uredbe (EU) br. 600/2014 investicijska društva i tržišni operateri s pomoću APA-e za svaki ciklus kompresije portfelja javno objavljuju sljedeće informacije:
  - (a) popis izvedenica predloženih za uključenje u kompresiju portfelja;
  - (b) popis izvedenica kojima se zamjenjuju likvidirane izvedenice;

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/583 od 14. srpnja 2016. o dopuni Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o tržištima financijskih instrumenata u pogledu regulatornih tehničkih standarda u vezi sa zahtjevima u pogledu transparentnosti za mjesta trgovanja i investicijska društva u odnosu na obveznice, strukturirane financijske proizvode, emisijske jedinice i izvedenice (vidjeti stranicu 229. ovoga Službenog lista).

- (c) popis izvedenica koje su izmijenjene ili likvidirane kao posljedica kompresije portfelja;
- (d) broj izvedenica i njihovu vrijednost izraženu u zamišljenom iznosu.

Informacije iz prvog podstavka raščlanjuju se po vrsti izvedenice i po valuti.

2. Investicijska društva i tržišni operateri javno objavljuju informacije iz stavka 1. onoliko blizu stvarnom vremenu koliko je to tehnički moguće, a najkasnije na kraju radnog dana koji slijedi nakon dana kad prijedlog kompresije postane pravno obvezujući u skladu sa sporazumom iz članka 17. stavka 2.

POGLAVLJE V.

NADZORNE MJERE ZA INTERVENCIJU U PODRUČJU PROIZVODA I UPRAVLJANJE POZICIJAMA

ODJELJAK 1.

Intervencija u području proizvoda

Članak 19.

Kriteriji i čimbenici za potrebe privremenih ovlasti ESMA-e za intervenciju u području proizvoda

(članak 40. stavak 2. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 40. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 ESMA procjenjuje važnost svih čimbenika i kriterija navedenih u stavku 2. te uzima u obzir sve relevantne čimbenike i kriterije pri utvrđivanju toga stvaraju li stavljanje na tržište, distribucija ili prodaja određenih financijskih instrumenata ili financijskih instrumenata s određenim posebnim svojstvima ili vrsta financijske aktivnosti ili prakse znatnu zabrinutost u vezi sa zaštitom ulagatelja ili prijetnju urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava Unije.

Za potrebe prvog podstavka ESMA na temelju jednog čimbenika i kriterija ili njih više može utvrditi postojanje znatne zabrinutosti za zaštitu ulagatelja ili prijetnje urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava Unije.

2. Kako bi utvrdila postoji li znatna zabrinutost za zaštitu ulagatelja ili prijetnja urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava Unije, ESMA procjenjuje sljedeće čimbenike i kriterije:

(a) stupanj složenosti financijskog instrumenta ili vrste financijske aktivnosti ili prakse u vezi s vrstom klijenata koji su, kako je procijenjeno u skladu s točkom (c), uključeni u financijsku aktivnost ili financijsku praksu, odnosno kojima je financijski instrument ponuđen ili prodan, uzimajući osobito u obzir sljedeće:

- vrstu odnosno ili referentne imovine te stupanj transparentnosti odnosno ili referentne imovine,
- stupanj transparentnosti troškova i naknada povezanih s financijskim instrumentom, financijskom aktivnošću ili financijskom praksom, a osobito nedostatak transparentnosti koji proizlazi iz višeslojnih troškova i naknada,
- složenost izračuna rezultata, posebno uzimajući u obzir ovisi li povrat o rezultatu odnosno ili referentne imovine, na koje, s druge strane, utječu drugi čimbenici, te ovisi li povrat ne samo o vrijednosti odnosno ili referentne imovine na početni datum i datum dospijeca nego i o vrijednostima tijekom poslovnog ciklusa proizvoda,
- prirodu i razmjer svih rizika,
- jesu li instrument ili usluga povezani s drugim proizvodima ili uslugama ili
- složenost uvjeta;

(b) razmjer potencijalnih štetnih posljedica, posebno uzimajući u obzir:

- zamišljenu vrijednost financijskog instrumenta,
- broj uključenih klijenata, ulagatelja ili tržišnih sudionika,

- relativni udio proizvoda u portfelju ulagatelja,
  - vjerojatnost, razmjer i prirodu svake štete, uključujući iznos mogućeg gubitka,
  - predviđeno trajanje štetnih posljedica,
  - volumen izdavanja,
  - broj uključenih posrednika,
  - rast tržišta ili prodaje, ili
  - prosječan uloženi iznos svakog klijenta u financijski instrument;
- (c) vrstu klijenata uključenih u financijsku aktivnost ili financijsku praksu odnosno vrstu klijenata kojima se financijski instrument nudi ili prodaje, posebno uzimajući u obzir:
- je li klijent mali klijent, profesionalni klijent ili prihvatljiva druga ugovorna strana,
  - klijentove vještine i mogućnosti, uključujući razinu obrazovanja, iskustva sa sličnim financijskim instrumentima ili prodajnim praksama,
  - gospodarsku situaciju klijenata, uključujući njihove prihode i imetak,
  - glavne financijske ciljeve klijenata, uključujući mirovinsku štednju i financiranje vlastite stambene nekretnine; ili
  - prodaju li se instrument ili usluge klijentima izvan planiranog ciljanog tržišta i je li ciljano tržište utvrđeno na odgovarajući način;
- (d) stupanj transparentnosti financijskog instrumenta ili vrste financijske aktivnosti ili prakse, posebno uzimajući u obzir:
- vrstu i transparentnost odnosno vrijednosti,
  - sve skrivene troškove i naknade,
  - primjenu tehnika privlačenja pozornosti klijenata koje, međutim, nužno ne odražavaju primjerenost ili ukupnu kvalitetu financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse,
  - prirodu rizika i transparentnost rizika; ili
  - primjenu naziva proizvoda, pojmova ili drugih informacija koji podrazumijevaju višu razinu sigurnosti ili povrata od one koja je stvarno moguća ili vjerojatna, ili koji impliciraju nepostojeća obilježja proizvoda;
- (e) posebna obilježja ili sastavnice financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse, uključujući svaku ugrađenu polugu, posebno uzimajući u obzir:
- polugu svojstvenu proizvodu,
  - polugu zbog financiranja,
  - obilježja transakcija financiranja vrijednosnih papira ili
  - činjenicu da odnosna vrijednost više nije dostupna ili pouzdana;
- (f) postojanje i stupanj razlike između očekivanog povrata ili dobiti za ulagatelje i rizika gubitka u pogledu financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- strukturu troškova takvog financijskog instrumenta, aktivnosti ili prakse te drugih troškova,
  - razliku u pogledu rizika izdavatelja koji izdavatelj zadržava ili
  - profil rizika/povrata;
- (g) jednostavnost i trošak uz koje ulagatelji mogu prodati relevantni financijski instrument ili prijeći na neki drugi financijski instrument, posebno uzimajući u obzir:
- raspon kupovne i prodajne cijene,
  - učestalost dostupnosti trgovanja,
  - volumen izdavanja i veličinu sekundarnog tržišta,
  - prisutnost ili izostanak pružatelja likvidnosti ili održavatelja sekundarnog tržišta,

- obilježja sustava trgovanja ili
  - svaku drugu prepreku izlasku;
- (h) cijenu i povezane troškove financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- upotrebu skrivenih ili sekundarnih naknada ili
  - naknade koje ne odražavaju razinu pružene usluge;
- (i) stupanj inovativnosti financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- stupanj inovativnosti u pogledu strukture financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse, uključujući ugrađivanje i aktivaciju,
  - stupanj inovativnosti u pogledu modela distribucije ili duljine lanca posredovanja,
  - razmjer raširenosti inovacije, uključujući to jesu li financijski instrument, financijska aktivnost ili financijska praksa inovativni za posebne kategorije klijenata,
  - inovaciju koja uključuje polugu,
  - nedostatak transparentnosti odnosne vrijednosti ili
  - ranije iskustvo na tržištu sa sličnim financijskim instrumentima ili prodajnim praksama;
- (j) prodajne prakse u pogledu financijskog instrumenta, posebno uzimajući u obzir:
- upotrijebljene komunikacijske i distribucijske kanale,
  - informativne, marketinške ili druge promidžbene materijale povezane s ulaganjem,
  - pretpostavljene svrhe ulaganja ili
  - je li odluka o kupnji sekundarna ili tercijarna nakon ranije kupnje;
- (k) financijsku i poslovnu situaciju izdavatelja financijskog instrumenta, posebno uzimajući u obzir:
- financijsku situaciju izdavatelja ili bilo kojeg jamca ili
  - transparentnost poslovne situacije izdavatelja ili jamca;
- (l) postojanje nedostatnih ili nepouzdanih informacija proizvođača ili distributera o financijskom instrumentu koje bi tržišnim sudionicima kojima su namijenjene omogućile informirano odlučivanje, uzimajući u obzir prirodu i vrstu financijskog instrumenta;
- (m) donose li financijski instrument, financijska aktivnost ili financijska praksa visoki rizik za rezultate transakcija koje sudionici ili ulagatelji sklapaju na relevantnom tržištu;
- (n) bi li financijska aktivnost ili financijska praksa znatno narušile integritet postupka formiranja cijena na dotičnom tržištu tako da se cijena ili vrijednost predmetnog financijskog instrumenta više ne određuju u skladu s legitimnim tržišnim silama ponude i potražnje ili da se tržišni sudionici više ne mogu osloniti na cijene formirane na tržištu ili na volumene trgovanja kao na osnovu za svoje odluke o ulaganju;
- (o) je li financijski instrument zbog svojih obilježja posebno podložan upotrebi za potrebe financijskih kaznenih djela te, posebno, bi li se zbog tih obilježja moglo potaknuti iskorištavanje financijskog instrumenta za:
- prijevaru ili nepoštene radnje,
  - povredu ili zlouporabu informacija u vezi s financijskim tržištem,
  - imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelima,
  - financiranje terorizma ili
  - omogućavanje pranja novca;

- (p) smatraju li se financijska aktivnost ili financijske prakse posebno visoko rizičnima za otpornost ili neometano funkcioniranje tržišta i njihove infrastrukture;
- (q) mogu li financijski instrument, financijska aktivnost ili financijska praksa dovesti do znatne i umjetne razlike između cijena izvedenica i onih na tržištu odnosnog instrumenta;
- (r) donose li financijski instrument, financijska aktivnost ili financijska praksa visoki rizik poremećaja za financijske institucije koje se smatraju važnima za financijski sustav Unije;
- (s) važnost distribucije financijskog instrumenta kao izvora financiranja za izdavatelja;
- (t) donose li financijski instrument, financijska aktivnost ili financijska praksa posebne rizike za tržište ili infrastrukturu sustava plaćanja, uključujući sustave trgovanja, poravnanja i namire ili
- (u) mogu li financijski instrument, financijska aktivnost ili financijska praksa biti prijetnja povjerenju ulagatelja u financijski sustav.

Članak 20.

Kriteriji i čimbenici za potrebe privremenih ovlasti EBA-e za intervenciju u području proizvoda

(članak 41. stavak 2. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 41. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 EBA procjenjuje važnost svih čimbenika i kriterija navedenih u stavku 2. te uzima u obzir sve relevantne čimbenike i kriterije pri utvrđivanju stvara li stavljanje na tržište, distribucija ili prodaja određenih strukturiranih depozita ili strukturiranih depozita s određenim posebnim obilježjima ili vrsta financijske aktivnosti ili prakse znatnu zabrinutost za zaštitu ulagatelja ili prijetnju urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava u Uniji.

Za potrebe prvog podstavka EBA na temelju jednog od tih čimbenika i kriterija ili više njih može utvrditi postojanje znatne zabrinutosti za zaštitu ulagatelja ili prijetnje urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava Unije.

2. Kako bi utvrdila postoje li znatna zabrinutost za zaštitu ulagatelja ili prijetnja urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava u Uniji, EBA procjenjuje sljedeće čimbenike i kriterije:

- (a) stupanj složenosti strukturiranog depozita ili vrste financijske aktivnosti ili prakse u vezi s vrstom klijenata koji su, kako je procijenjeno u skladu s točkom (c), uključeni u financijsku aktivnost ili financijsku praksu, uzimajući osobito u obzir sljedeće:
  - vrstu odnosno ili referentne imovine te stupanj transparentnosti odnosno ili referentne imovine,
  - stupanj transparentnosti troškova i naknada povezanih sa strukturiranim depozitom, financijskom aktivnošću ili financijskom praksom, a osobito nedostatak transparentnosti koji proizlazi iz višeslojnih troškova i naknada,
  - složenost izračuna rezultata, posebno uzimajući u obzir ovisi li povrat o rezultatu odnosno ili referentne imovine, na koje, s druge strane, utječu drugi čimbenici, te ovisi li povrat ne samo o vrijednosti odnosno ili referentne imovine na početni datum i datum dospijeca ili isplate kamata nego i o vrijednostima tijekom poslovnog ciklusa proizvoda,
  - prirodu i razmjer svih rizika,
  - jesu li strukturirani depozit ili usluga povezani s drugim proizvodima ili uslugama ili
  - složenost uvjeta;
- (b) razmjer potencijalnih štetnih posljedica, posebno uzimajući u obzir:
  - zamišljenu vrijednost izdavanja strukturiranih depozita,
  - broj uključenih klijenata, ulagatelja ili tržišnih sudionika,

- relativni udio proizvoda u portfelju ulagatelja,
  - vjerojatnost, razmjer i prirodu svake štete, uključujući iznos mogućeg gubitka,
  - predviđeno trajanje štetnih posljedica,
  - volumen izdavanja,
  - broj uključenih institucija,
  - rast tržišta ili prodaje,
  - prosječan uloženi iznos svakog klijenta u strukturirani depozit ili
  - razinu pokrića utvrđenu u Direktivi 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (c) vrstu klijenata uključenih u financijsku aktivnost ili financijsku praksu odnosno vrstu klijenata kojima se strukturirani depozit nudi ili prodaje, posebno uzimajući u obzir:
- je li klijent mali klijent, profesionalni klijent ili prihvatljiva druga ugovorna strana,
  - klijentove vještine i mogućnosti, uključujući razinu obrazovanja, iskustva sa sličnim financijskim proizvodima ili prodajnim praksama,
  - financijsku situaciju klijenata, uključujući prihode i imetak,
  - glavne financijske ciljeve klijenata, uključujući mirovinsku štednju i financiranje vlastite stambene nekretnine,
  - jesu li proizvod ili usluga prodani klijentima izvan planiranog ciljanog tržišta i je li ciljano tržište na odgovarajući način utvrđeno ili
  - prihvatljivost za pokriće sustavom osiguranja depozita;
- (d) stupanj transparentnosti strukturiranog depozita ili vrste financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- vrstu i transparentnost odnosne vrijednosti,
  - sve skrivene troškove i naknade,
  - primjenu tehnika privlačenja pozornosti klijenata, koje, međutim, nužno ne odražavaju primjerenost ili ukupnu kvalitetu proizvoda ili usluge,
  - vrstu i transparentnost rizika,
  - upotrebu naziva proizvoda, pojmova ili drugih informacija koji zavaravaju jer impliciraju nepostojeća obilježja proizvoda ili
  - je li otkriven identitet uzimatelja depozita koji bi mogli biti odgovorni za depozit klijenta;
- (e) posebna obilježja ili sastavnice strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, uključujući svaku ugrađenu polugu, posebno uzimajući u obzir:
- polugu svojstvenu proizvodu,
  - polugu zbog financiranja, ili
  - činjenicu da odnosna vrijednost više nije dostupna ili pouzdana;
- (f) postojanje i stupanj razlike između očekivanog povrata ili dobiti za ulagatelje i rizika gubitka u pogledu strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- strukturu troškova takvih strukturiranih depozita, aktivnosti ili prakse te drugih troškova,
  - razliku u pogledu rizika izdavatelja koji izdavatelj zadržava ili
  - profil rizika i povrata;

⁽¹⁾ Direktiva 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o sustavima osiguranja depozita (SL L 173, 12.6.2014., str. 149.).

- (g) troškove i jednostavnost uz koje ulagatelji mogu izaći iz strukturiranog depozita, posebno uzimajući u obzir:
- činjenicu da rano povlačenje nije dopušteno ili
  - svaku drugu prepreku izlasku;
- (h) cijenu i povezane troškove strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- upotrebu skrivenih ili sekundarnih naknada ili
  - naknade koje ne odražavaju razinu pružene usluge;
- (i) stupanj inovativnosti strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- stupanj inovativnosti u pogledu strukture strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, uključujući ugrađivanje i aktivaciju,
  - stupanj inovativnosti u pogledu modela distribucije ili duljine lanca posredovanja,
  - mjeru raširenosti inovacije, uključujući jesu li strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa inovativni za posebne kategorije klijenata,
  - inovaciju koja uključuje polugu,
  - nedostatak transparentnosti odnosno vrijednosti ili
  - ranije iskustvo na tržištu sa sličnim strukturiranim depozitima ili prodajnim praksama;
- (j) prodajne prakse u pogledu strukturiranog depozita, posebno uzimajući u obzir:
- upotrijebljene komunikacijske i distribucijske kanale,
  - informativne, marketinške ili druge promidžbene materijale povezane s ulaganjem,
  - pretpostavljene svrhe ulaganja ili
  - je li odluka o kupnji sekundarna ili tercijarna nakon ranije kupnje;
- (k) financijsku i poslovnu situaciju izdavatelja strukturiranog depozita, posebno uzimajući u obzir:
- financijsku situaciju izdavatelja ili bilo kojeg jamca ili
  - transparentnost poslovne situacije izdavatelja ili jamca;
- (l) postojanje nedostatnih ili nepouzdatih informacija proizvođača ili distributera o strukturiranom depozitu koje bi tržišnim sudionicima kojima su namijenjene omogućile informirano odlučivanje, uzimajući u obzir prirodu i vrstu strukturiranog depozita;
- (m) donose li strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa visoki rizik za rezultate transakcija koje sudionici ili ulagatelji započinju na relevantnom tržištu;
- (n) bi li zbog strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse gospodarstvo Unije postalo osjetljivo na rizike;
- (o) je li strukturirani depozit zbog svojih obilježja posebno podložan upotrebi za potrebe financijskih kaznenih djela te, posebno, bi li strukturirani depozit zbog tih obilježja mogao biti pogodan za iskorištavanje za:
- prijevaru ili nepoštene radnje,
  - povredu ili zlouporabu informacija u vezi s financijskim tržištem,
  - imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelima,
  - financiranje terorizma ili
  - omogućavanje pranja novca;
- (p) smatraju li se financijska aktivnost ili financijske prakse posebno visoko rizičnima za otpornost ili neometano funkcioniranje tržišta i njihove infrastrukture;
- (q) mogu li strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa dovesti do znatne i umjetne razlike između cijena izvedenica i onih na tržištu odnosno instrumenta;

- (r) donose li strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa visok rizik od poremećaja za financijske institucije koje se smatraju važnima za financijski sustav Unije, posebno uzimajući u obzir strategiju osiguranja od rizika koju financijske institucije primjenjuju u vezi s izdavanjem strukturiranih depozita, uključujući pogrešnu procjenu jamstvenog kapitala po dospijeću ili reputacijski rizik koji strukturirani depozit, praksa ili aktivnost donose za financijske institucije;
- (s) važnost distribucije strukturiranog depozita kao izvora financiranja za financijsku instituciju;
- (t) donose li strukturirani depozit, financijska praksa ili financijska aktivnost posebne rizike za tržište ili infrastrukturu sustava plaćanja ili
- (u) mogu li strukturirani depozit, financijska praksa ili financijska aktivnost biti prijetnja povjerenju ulagatelja u financijski sustav.

Članak 21.

Kriteriji i čimbenici koje nadležna tijela trebaju uzeti u obzir za potrebe ovlasti za intervenciju u području proizvoda

(članak 42. stavak 2. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 42. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 nadležna tijela procjenjuju važnost svih čimbenika i kriterija navedenih u stavku 2. te uzima u obzir sve relevantne čimbenike i kriterije pri utvrđivanju toga stvaraju li stavljanje na tržište, distribucija ili prodaja određenih financijskih instrumenata ili strukturiranih depozita, ili financijskih instrumenata ili strukturiranih depozita s određenim posebnim svojstvima ili vrsta financijske aktivnosti ili prakse znatnu zabrinutost u vezi sa zaštitom ulagatelja ili prijetnju urednom funkcioniranjem i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava u najmanje jednoj državi članici.

Za potrebe prvog podstavka nadležna tijela na temelju jednog čimbenika i kriterija ili njih više mogu utvrditi postojanje znatne zabrinutosti za zaštitu ulagatelja ili prijetnje urednom funkcioniranjem i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava u najmanje jednoj državi članici.

2. Kako bi utvrdila postoji li znatna zabrinutost za zaštitu ulagatelja ili prijetnja urednom funkcioniranjem i integritetu financijskih tržišta ili tržišta robe ili stabilnosti cijelog ili dijela financijskog sustava u najmanje jednoj državi članici, nadležna tijela procjenjuju sljedeće čimbenike i kriterije:

- (a) stupanj složenosti financijskog instrumenta ili vrste financijske aktivnosti ili prakse u vezi s vrstom klijenata koji su, kako je procijenjeno u skladu s točkom (c), uključeni u financijsku aktivnost ili financijsku praksu, odnosno kojima je financijski instrument ili strukturirani depozit ponuđen ili prodan, uzimajući osobito u obzir sljedeće:
  - vrstu odnosne ili referentne imovine te stupanj transparentnosti odnosne ili referentne imovine,
  - stupanj transparentnosti troškova i naknada povezanih s financijskim instrumentom, strukturiranim depozitom, financijskom aktivnošću ili financijskom praksom, a osobito nedostatak transparentnosti koji proizlazi iz višeslojnih troškova i naknada,
  - složenost izračuna rezultata, uzimajući u obzir ovisi li povrat o rezultatu odnosne ili referentne imovine, na koje, s druge strane, utječu drugi čimbenici, te ovisi li povrat ne samo o vrijednosti odnosne ili referentne imovine na početni datum i datum dospijeca nego i o vrijednostima tijekom poslovnog ciklusa proizvoda,
  - prirodu i razmjer svih rizika,
  - jesu li proizvod ili usluga povezani s drugim proizvodima ili uslugama,
  - složenost uvjeta;
- (b) razmjer potencijalnih štetnih posljedica, posebno uzimajući u obzir:
  - zamišljenu vrijednost financijskog instrumenta ili izdavanja strukturiranih depozita,
  - broj uključenih klijenata, ulagatelja ili tržišnih sudionika,
  - relativni udio proizvoda u portfelju ulagatelja,

- vjerojatnost, razmjer i prirodu svake štete, uključujući iznos mogućeg gubitka,
  - predviđeno trajanje štetnih posljedica,
  - volumen izdavanja,
  - broj uključenih posrednika,
  - rast tržišta ili prodaje,
  - prosječni uloženi iznos svakog klijenta u financijski instrument ili strukturirani depozit ili
  - razinu pokrića definiranu u Direktivi 2014/49/EU, u slučaju strukturiranih depozita;
- (c) vrstu klijenata uključenih u financijsku aktivnost ili financijsku praksu odnosno vrstu klijenata kojima se financijski instrument ili strukturirani depozit nude ili prodaju, posebno uzimajući u obzir:
- je li klijent mali klijent, profesionalni klijent ili prihvatljiva druga ugovorna strana,
  - klijentove vještine i mogućnosti, uključujući razinu obrazovanja, iskustva sa sličnim financijskim instrumentima ili strukturiranim depozitima ili prodajnim praksama,
  - gospodarsku situaciju klijenata, uključujući njihove prihode i imetak,
  - glavne financijske ciljeve klijenata, uključujući mirovinsku štednju i financiranje vlastite stambene nekretnine;
  - jesu li proizvod ili usluga prodani klijentima izvan planiranog ciljanog tržišta i je li ciljano tržište na odgovarajući način utvrđeno ili
  - prihvatljivost za pokriće sustavom osiguranja depozita, u slučaju strukturiranih depozita;
- (d) stupanj transparentnosti financijskog instrumenta, strukturiranog depozita ili vrste financijske aktivnosti ili prakse, posebno uzimajući u obzir:
- vrstu i transparentnost odnosne vrijednosti,
  - sve skrivene troškove i naknade,
  - primjenu tehnika privlačenja pozornosti klijenata koje, međutim, nužno ne odražavaju primjerenost ili ukupnu kvalitetu proizvoda, financijske aktivnosti ili financijske prakse,
  - prirodu rizika i transparentnost rizika;
  - primjenu naziva proizvoda, pojmova ili drugih informacija koji zavaravaju implicirajući višu razinu sigurnosti ili povrata od one koja je stvarno moguća ili vjerojatna, ili koji impliciraju nepostojeća obilježja proizvoda ili
  - u slučaju strukturiranih depozita, je li otkriven identitet uzimatelja depozita koji bi mogli biti odgovorni za depozit klijenta;
- (e) posebna obilježja ili sastavnice strukturiranog depozita, financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse, uključujući svaku ugrađenu polugu, posebno uzimajući u obzir:
- polugu svojstvenu proizvodu,
  - polugu zbog financiranja,
  - obilježja transakcija financiranja vrijednosnih papira ili
  - činjenicu da odnosna vrijednost više nije dostupna ili pouzdana;
- (f) postojanje i stupanj razlike između očekivanog povrata ili dobiti za ulagatelje i rizika gubitka u pogledu financijskog instrumenta, strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- strukturu troškova takvog financijskog instrumenta, strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse te drugih troškova,
  - razliku u pogledu rizika izdavatelja koji izdavatelj zadržava ili
  - profil rizika i povrata;

- (g) troškove i jednostavnost uz koje ulagatelji mogu prodati relevantni financijski instrumenta ili prijeći na neki drugi financijski instrument ili izaći iz strukturiranog depozita, posebno uzimajući u obzir, ako je primjereno i ovisno o tome je li proizvod financijski instrument ili strukturirani depozit, sljedeće:
- raspon kupovne i prodajne cijene,
  - učestalost dostupnosti trgovanja,
  - volumen izdavanja i veličinu sekundarnog tržišta,
  - prisutnost ili izostanak pružatelja likvidnosti ili održavatelja sekundarnog tržišta,
  - obilježja sustava trgovanja ili
  - sve druge prepreke izlasku ili činjenicu da rano povlačenje nije dopušteno;
- (h) cijenu i povezane troškove strukturiranog depozita, financijskog instrumenta, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- upotrebu skrivenih ili sekundarnih naknada ili
  - naknade koje ne odražavaju razinu pružene usluge;
- (i) stupanj inovativnosti financijskog instrumenta ili strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, posebno uzimajući u obzir:
- stupanj inovativnosti u pogledu strukture financijskog instrumenta, strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili financijske prakse, uključujući ugrađivanje i aktivaciju,
  - stupanj inovativnosti u pogledu modela distribucije ili duljine lanca posredovanja,
  - mjeru raširenosti inovacije, uključujući jesu li financijski instrument, strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa inovativni za posebne kategorije klijenata,
  - inovaciju koja uključuje polugu,
  - nedostatak transparentnosti odnosno vrijednosti ili
  - ranije iskustvo na tržištu sa sličnim financijskim instrumentima, strukturiranim depozitima ili prodajnim praksama;
- (j) prodajne prakse u pogledu financijskog instrumenta ili strukturiranog depozita, posebno uzimajući u obzir:
- upotrijebljene komunikacijske i distribucijske kanale,
  - informativne, marketinške ili druge promidžbene materijale povezane s ulaganjem,
  - pretpostavljene svrhe ulaganja ili
  - je li odluka o kupnji sekundarna ili tercijarna nakon ranije kupnje;
- (k) financijsku i poslovnu situaciju izdavatelja financijskog instrumenta ili strukturiranog depozita, posebno uzimajući u obzir:
- financijsku situaciju izdavatelja ili bilo kojeg jamca ili
  - transparentnost poslovne situacije izdavatelja ili jamca;
- (l) postojanje nedostatih ili nepouzdatih informacija proizvođača ili distributera o financijskom instrumentu ili strukturiranom depozitu koje bi tržišnim sudionicima kojima su namijenjene omogućile informirano odlučivanje, uzimajući u obzir prirodu i vrstu financijskog instrumenta ili strukturiranog depozita;
- (m) donose li financijski instrument, strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa visoki rizik za rezultate transakcija koje sudionici ili ulagatelji sklapaju na relevantnom tržištu;
- (n) bi li financijska aktivnost ili financijska praksa znatno narušile integritet postupka formiranja cijena na dotičnom tržištu, tako da se cijena ili vrijednost predmetnog financijskog instrumenta ili strukturiranog depozita više ne određuju u skladu s legitimnim tržišnim silama ponude i potražnje ili da se tržišni sudionici više ne mogu osloniti na cijene formirane na tržištu ili na volumene trgovanja kao na osnovu za svoje odluke o ulaganju;
- (o) bi li zbog financijskog instrumenta, strukturiranog depozita, financijske aktivnosti ili prakse nacionalno gospodarstvo postalo osjetljivo na rizike,

- (p) je li financijski instrument ili strukturirani depozit zbog svojih obilježja posebno podložan upotrebi za potrebe financijskih kaznenih djela te, posebno, bi li se financijski instrument ili strukturirani depozit zbog tih obilježja mogli iskoristiti za:
- prijevaru ili nepoštene radnje,
  - povredu ili zlouporabu informacija u vezi s financijskim tržištem,
  - imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelima,
  - financiranje terorizma ili
  - omogućavanje pranja novca;
- (q) smatraju li se financijska aktivnost ili financijska praksa posebno visoko rizičnima za otpornost ili neometano funkcioniranje tržišta i njihove infrastrukture;
- (r) može li financijski instrument, strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa dovesti do znatne i umjetne razlike između cijena izvedenica i onih na tržištu odnosnog instrumenta;
- (s) donose li financijski instrument, strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa poseban rizik od poremećaja za financijske institucije koje se smatraju važnima za financijski sustav države članice relevantnog nadležnog tijela, posebno uzimajući u obzir strategiju osiguranja od rizika koju financijske institucije primjenjuju u vezi s izdavanjem strukturiranih depozita, uključujući pogrešnu procjenu jamstvenog kapitala po dospijeću ili reputacijski rizik koji strukturirani depozit, praksa ili aktivnost donose za financijske institucije,
- (t) važnost distribucije financijskog instrumenta ili strukturiranog depozita kao izvora financiranja za izdavatelja ili financijske institucije;
- (u) donose li financijski instrument, strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa posebne rizike za tržište ili infrastrukturu sustava plaćanja, uključujući sustave trgovanja, poravnanja i namire ili
- (v) može li financijski instrument, strukturirani depozit, financijska aktivnost ili financijska praksa biti prijetnja povjerenju ulagatelja u financijski sustav.

ODJELJAK 2.

Ovlasti za upravljanje pozicijama

Članak 22.

Ovlasti ESMA-e za upravljanje pozicijama

(članak 45. Uredbe (EU) br. 600/2014)

1. Za potrebe članka 45. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) br. 600/2014 postojanje prijetnje urednom funkcioniranju i integritetu financijskih tržišta, uključujući tržišta robnih izvedenica u skladu s ciljevima iz članka 57. stavka 1. Direktive 2014/65/EU i u vezi s načinima isporuke fizičke robe, ili prijetnje stabilnosti cijelog ili dijela financijskih sustava Unije utvrđuje se na temelju sljedećih kriterija i čimbenika:
- (a) postojanja ozbiljnih financijskih, monetarnih ili proračunskih problema koji mogu dovesti do financijske nesigurnosti u državi članici ili financijskoj instituciji koja se smatra važnom za globalni financijski sustav, uključujući osiguravajuća društva, pružatelje tržišne infrastrukture i društva za upravljanje imovinom koji posluju u Uniji, kada bi to moglo ugroziti uredno funkcioniranje i integritet financijskih tržišta ili stabilnost financijskog sustava unutar Unije;
- (b) ocjene rejtinga ili nastanka statusa neispunjavanja obveza države članice, kreditnih institucija ili drugih financijskih institucija koje se smatraju važnima za globalni financijski sustav, kao što su osiguravajuća društva, pružatelji tržišne infrastrukture i društva za upravljanje imovinom koji posluju u Uniji, koji uzrokuju ili se može opravdano očekivati da će uzrokovati znatnu nesigurnost u pogledu njihove solventnosti,
- (c) znatnih pritisaka na prodaju ili neobične volatilnosti koji uzrokuju znatan pad cijene financijskih instrumenata povezanih s kreditnim institucijama i drugim financijskim institucijama koje se smatraju važnima za globalni financijski sustav, kao što su osiguravajuća društva, pružatelji tržišne infrastrukture, društva za upravljanje imovinom koji posluju u Uniji te izdavatelji državnih dužničkih instrumenata;

- (d) oštećenja fizičkih struktura važnih financijskih izdavatelja, tržišne infrastrukture, sustava poravnanja i namire ili nadležnih tijela, koja bi mogla negativno i znatno utjecati na tržišta, posebno ako je takvo oštećenje posljedica prirodne katastrofe ili terorističkog napada;
- (e) poremećaja platnog sustava ili postupka namire, posebno u vezi s međubankovnim poslovanjem, koje je uzrokovalo ili može uzrokovati znatno neizvršavanje ili kašnjenja plaćanja ili namire u platnim sustavima Unije, posebno ako to može dovesti do širenja financijskog ili ekonomskog stresa u kreditnim institucijama ili drugim financijskim institucijama koje se smatraju važnima za globalni financijski sustav, kao što su osiguravajuća društva, pružatelji tržišne infrastrukture i društva za upravljanje imovinom, ili u pojedinoj državi članici;
- (f) znatnog i iznenadnog pada ponude ili porasta potražnje za nekom robom, što narušava ravnotežu ponude i potražnje;
- (g) značajne pozicije za određenu robu koju ima jedna osoba ili nekoliko osoba koje djeluju zajednički, na jednom mjestu trgovanja ili njih više, preko jednog tržišnog sudionika ili njih nekoliko;
- (h) nemogućnosti mjesta poslovanja da izvrši vlastite ovlasti za upravljanje pozicijama zbog događaja povezanog s kontinuitetom poslovanja.

2. Za potrebe članka 45. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 odgovarajuće smanjenje pozicije ili izloženosti određuje se na temelju sljedećih kriterija i čimbenika:

- (a) prirode imatelja pozicije, uključujući proizvođače, potrošače ili financijsku instituciju,
- (b) dospijeća financijskog instrumenta,
- (c) veličine pozicije u odnosu na veličinu relevantnog tržišta robnih izvedenica,
- (d) veličine pozicije u odnosu na veličinu tržišta za odnosnu robu,
- (e) smjera pozicije (kratka ili duga) i delte ili raspona delte,
- (f) svrhe pozicije, posebno služi li pozicija za potrebe osiguranja od rizika ili za financijsku izloženost,
- (g) iskustva imatelja pozicije u pogledu imanja pozicija određene veličine ili izvršenja ili preuzimanja isporuke određene robe,
- (h) ostalih pozicija koje osoba ima na tržištu odnosnog instrumenta ili s različitim rokovima dospijeća iste izvedenice,
- (i) likvidnosti tržišta i učinka mjere na druge tržišne sudionike,
- (j) načina isporuke.

3. Za potrebe članka 45. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 stanja iz kojih može proizaći rizik regulatorne arbitraže utvrđuju se na temelju sljedećih kriterija:

- (a) trguje li se istim ugovorom na različitom mjestu trgovanja ili izvan uređenog tržišta,
- (b) trguje li se ugovorom koji je u osnovi istovrijedan na različitom mjestu trgovanja ili izvan uređenog tržišta (sličan i povezan, ali koji se ne smatra dijelom iste zamjenjive otvorene pozicije),
- (c) učinaka odluke na tržište odnosnom robom,
- (d) učinaka odluke na tržišta i sudionike koji ne podliježu ESMA-inim ovlastima za upravljanje pozicijama te
- (e) vjerojatnog učinka izostanka ESMA-ina djelovanja na uredno funkcioniranje i integritet tržišta.

4. Za potrebe članka 45. stavka 2. točke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 ESMA primjenjuje kriterije i čimbenike utvrđene u stavku 1. ovog članka uzimajući u obzir odgovara li se predviđenom mjerom na nedjelovanje nadležnog tijela ili dodatni rizik za koji nadležno tijelo nema dostatna rješenja u skladu s člankom 69. stavkom 2. točkom (j) ili (o) Direktive 2014/65/EU.

Za potrebe prvog podstavka smatra se da nadležno tijelo nije djelovalo ako, na temelju ovlasti koje su mu dodijeljene, ima na raspolaganju dostatne regulatorne ovlasti za potpuno rješavanje problema prijetnje u vrijeme događaja, bez pomoći drugog nadležnog tijela, ali ne poduzima te mjere.

Smatra se da nadležno tijelo ne može na dostatan način riješiti problem prijetnje ako je u jurisdikciji nadležnog tijela te u jednoj dodatnoj jurisdikciji ili njih više nastupio najmanje jedan čimbenik iz članka 45. stavka 10. točke (a) Uredbe (EU) br. 600/2014.

POGLAVLJE VI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

Prijelazne odredbe

1. Odstupajući od članka 5. stavka 1., nadležna tijela u razdoblju od stupanja na snagu ove uredbe do datuma početka njezine primjene provode ocjene likvidnosti, a rezultate tih ocjena objavljuju odmah nakon njihova završetka u skladu sa sljedećim vremenskim okvirom:

- (a) ako je datum prvog trgovanja financijskim instrumentima na mjestu trgovanja unutar Unije najmanje deset tjedana prije datuma početke primjene Uredbe (EU) br. 600/2014, nadležna tijela objavljuju rezultate ocjene najkasnije četiri tjedna prije datuma početke primjene Uredbe (EU) br. 600/2014;
- (b) ako je datum prvog trgovanja financijskim instrumentima na mjestu trgovanja unutar Unije u razdoblju koje započinje deset tjedana prije datuma početke primjene Uredbe (EU) br. 600/2014 i završava na dan prije datuma početka primjene Uredbe (EU) br. 600/2014, nadležna tijela objavljuju rezultate ocjene najkasnije na dan početka primjene Uredbe (EU) br. 600/2014.

2. Ocjene iz stavka 1. provode se kako slijedi:

- (a) ako je datum prvog trgovanja financijskim instrumentima na mjestu trgovanja unutar Unije najmanje 16 tjedana prije datuma početke primjene Uredbe (EU) br. 600/2014, ocjena se temelji na podacima dostupnima za referentno razdoblje od 40 tjedana, koje započinje 52 tjedna prije datuma početka primjene Uredbe (EU) br. 600/2014;
- (b) ako je datum prvog trgovanja financijskim instrumentima na mjestu trgovanja unutar Unije u razdoblju koje započinje 16 tjedana prije datuma početke primjene Uredbe (EU) br. 600/2014 i završava deset tjedana prije datuma početka primjene Uredbe (EU) br. 600/2014, ocjena se temelji na podacima dostupnima za prva četiri tjedna u razdoblju trgovanja financijskim instrumentom.
- (c) ako je datum prvog trgovanja financijskim instrumentima na mjestu trgovanja unutar Unije u razdoblju koje započinje deset tjedana prije datuma početke primjene Uredbe (EU) br. 600/2014 i završava na dan prije datuma početka primjene Uredbe (EU) br. 600/2014, ocjena se temelji na prethodnom trgovanju financijskim instrumentima ili drugim financijskim instrumentima za koje se smatra da imaju slična obilježja kao predmetni financijski instrumenti.

3. Nadležna tijela, tržišni operateri i investicijska društva, uključujući investicijska društva koja upravljaju mjestom trgovanja, koriste se informacijama objavljenima u skladu sa stavkom 1. za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 do 1. travnja u godini nakon početka primjene te uredbe.

4. Tijekom razdoblja iz stavka 3. nadležna tijela osiguravaju u vezi s financijskim instrumentima iz stavka 2. točaka (b) i (c) sljedeće:

- (a) da informacije objavljene u skladu sa stavkom 1. budu primjerene za potrebe članka 2. stavka 1. točke 17. podtočke (b) Uredbe (EU) br. 600/2014;
- (b) da se informacije objavljene u skladu sa stavkom 1. ažuriraju na temelju dužeg razdoblja trgovanja i sveobuhvatnijeg prethodnog trgovanja ako je to potrebno.

Članak 24.

Stupanje na snagu

Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 3. siječnja 2018.

Međutim članak 23. primjenjuje se od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Ova je uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 18. svibnja 2016.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Podaci potrebni za utvrđivanje likvidnog tržišta za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima, fondove čijim se udjelima trguje na burzi i certifikate

Tablica 1.

Tablica s oznakama

Oznaka	Vrsta podataka	Definicija
{ALPHANUM-n}	do n alfanumeričkih znakova	polje za slobodan unos teksta
{ISIN}	12 alfanumeričkih znakova	oznaka ISIN, kako je definirano u ISO 6166
{MIC}	4 alfanumerička znaka	identifikacijska oznaka tržišta, kako je definirano u ISO 10383
{DATEFORMAT}	format datuma prema ISO 8601	Datum bi trebalo navoditi u sljedećem formatu: GGGG-MM-DD.
{DECIMAL-n/m}	decimalni broj do ukupno n znamenaka, od čega do m znamenaka može biti dio decimale	numeričko polje za pozitivne i negativne vrijednosti — decimalni razdjelnik je „.” (točka); — negativne vrijednosti imaju predznak „-” (minus); — vrijednosti se zaokružuju, a ne skraćuju.

Tablica 2.

Pojedinosti o podacima potrebnima za utvrđivanje likvidnog tržišta za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima, fondove čijim se udjelima trguje na burzi i certifikate

#	Polje	Pojedinosti koje se izvješćuju	Format i standardi za izvješćivanje
1.	Identifikacijska oznaka instrumenta	Oznaka koja se upotrebljava za identifikaciju financijskog instrumenta	{ISIN}
2.	Puni naziv instrumenta	Puni naziv financijskog instrumenta,	{ALPHANUM-350}
3.	Mjesto trgovanja	MIC segmenta za mjesto trgovanja ako je dostupan, u protivnom operativni MIC	{MIC}
4.	Identifikacijska oznaka MiFIR	Identifikacija vlasničkog financijskog instrumenta dionice kako je navedeno u članku 4. stavku 1. točki 44. podtočki (a) Direktive 2014/65/EU; potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima kako je navedeno u članku 4. stavku 1. točki 45. Direktive 2014/65/EU; fond čijim se udjelima trguje na burzi kako je navedeno u članku 4. stavku 1. točki 46. Direktive 2014/65/EU; certifikati kako je definirano člankom 2. stavkom 1. točkom 27. Uredbe (EU) br. 600/2014;	vlasnički financijski instrumenti: „SHRS” = dionice „ETFS” = fondovi čijim se udjelima trguje na burzi „DPRS” = potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima „CRFT” = certifikati

#	Polje	Pojedinosti koje se izvješćuju	Format i standardi za izvješćivanje
5.	Dan izvješćivanja	Datum za koji se pružaju podaci Podaci se moraju pružiti barem za sljedeće datume: — slučaj 1.: dan koji odgovara datumu uvrštenja za trgovanje ili datumu prvog trgovanja prema članku 5. stavku 3. točki (a); — slučaj 2.: zadnji dan četverotjednog razdoblja koje započinje na datum uvrštenja za trgovanje ili datumu prvog trgovanja prema članku 5. stavku 3. točki (b) podtočki i.; — slučaj 3.: zadnji dan trgovanja svake kalendarske godine prema članku 5. stavku 3. točki (b) podtočki ii.; — slučaj 4.: dan kada korporativno djelovanje proizvodi učinke prema članku 5. stavku 3. točki (b) podtočki iii.. U slučaju 1., prema potrebi, u polja 6. do 12. unose se procjene.	{DATEFORMAT}
6.	Broj instrumenata u optjecaju	<i>Za dionice i potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima</i> Ukupni broj instrumenata u optjecaju <i>Za fondove čijim se udjelima trguje na burzi</i> Broj jedinica izdanih za trgovanje	{DECIMAL-18/5}
7.	Udjeli koji premašuju 5 % ukupnih glasačkih prava	<i>Samo za dionice</i> Ukupni broj dionica koji odgovara udjelima koji premašuju 5 % ukupnih glasačkih prava izdavatelja osim ako udjel drže subjekt za zajednička ulaganja ili mirovinski fond. Ovo polje ispuniti samo ako se raspolaze konkretnim informacijama.	{DECIMAL-18/5}
8.	Cijena instrumenta	<i>Samo za dionice i potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima</i> Cijena instrumenta na kraju dana izvješćivanja. Cijena se izražava u eurima.	{DECIMAL-18//13}
9.	Volumen izdavanja	<i>Samo za certifikate</i> Volumen izdavanja za certifikate izražava se u eurima.	{DECIMAL-18/5}
10.	Broj dana trgovanja u razdoblju	Ukupni broj dana trgovanja za koji se pružaju podaci	{DECIMAL-18/5}
11.	Ukupni promet	Ukupni promet u razdoblju	{DECIMAL-18/5}
12.	Ukupni broj transakcija	Ukupni broj transakcija u razdoblju	{DECIMAL-18/5}